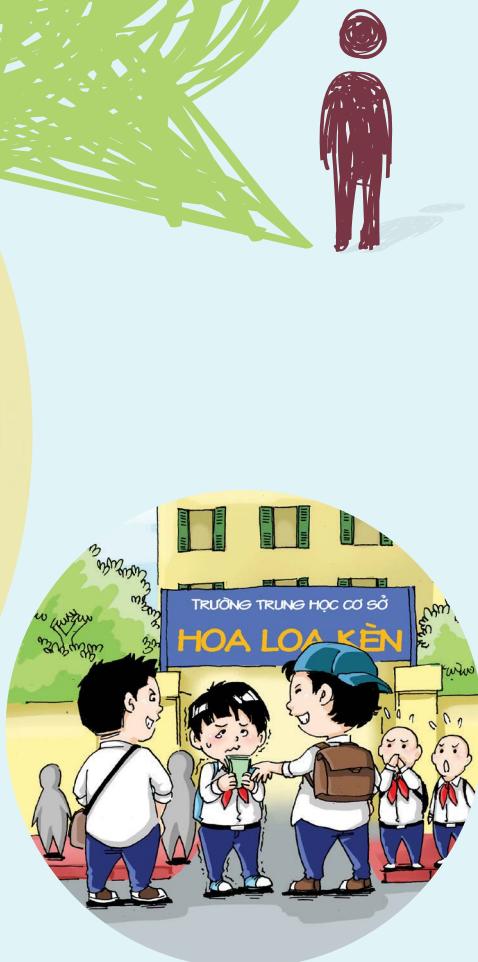

Dự án Trường học An toàn, Thân thiện và Bình đẳng

**TÀI LIỆU DÀNH CHO GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN LỒNG GHÉP NỘI DUNG
PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC TRÊN CƠ SỞ GIỚI TẠI TRƯỜNG HỌC
VÀO CUỘC HỌP CHA MẸ HỌC SINH**

**Chuyên đề 3:
PHÒNG NGỪA
“BẮT NẶT HỌC ĐƯỜNG”**

MỤC LỤC

I, MỤC TIÊU BUỔI THẢO LUẬN	1
II, CHUẨN BỊ	1
III, TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN	2
1, Nhận diện hành vi bắt nạt	2
Hộp thông tin số 1	2
Hộp thông tin số 2	4
Hộp thông tin số 3	5
2, Nguyên nhân của hành vi bắt nạt	6
Hộp thông tin số 4	6
3, Kỹ năng hỗ trợ con phòng ngừa bắt nạt	7
Hộp thông tin số 5	8
Hộp thông tin số 6	10

I. MỤC TIÊU BUỔI THẢO LUẬN

Sau buổi thảo
luận, cha mẹ
học sinh (CMHS)
có thể:

Nhận diện được các hành vi bắt nạt học đường (BNHD)

Nguyên nhân và biết cách giúp đỡ khi con bị bắt nạt hoặc con là người đi bắt nạt.

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo cụ:

- Bảng, phấn viết bảng, tờ rơi phát cho cha mẹ học sinh, áp phích.
- In phiếu thông tin trong bước 3 để phát cho CMHS. Giáo viên in khổ A5 (1/2 tờ A4) để CMHS không ngại làm phiếu.
- Máy chiếu, máy tính và màn chiếu (nếu nhà trường có hoạt động trao đổi với toàn thể CMHS trước buổi họp của từng lớp).
- Tải phim tại đường dẫn sau:
<https://drive.google.com/file/d/0B0ChnEiPbSNbcEJmc2hKcXkzNFU/view?usp=sharing>.
Phim được thực hiện bởi tổ chức Plan tại Việt Nam và CSAGA vào tháng 12/2014.

2. Giáo viên:

- Nghiên cứu các hộp kiến thức và bản hướng dẫn này.
- Giáo viên có thể tham khảo tài liệu dành cho giáo viên về bắt nạt học đường tại: <https://drive.google.com/file/d/0B0ChnEiPbSNbcEJmc2hKcXkzNFU/view?usp=sharing>
- Một tuần trước khi cuộc họp CMHS diễn ra, giáo viên khuyến khích học sinh:

 Chia sẻ “Câu chuyện của con” – các em có thể kể về trải nghiệm của bản thân hoặc đã chứng kiến hiện tượng bắt nạt và mong đợi của em đối với cha mẹ (CM) nếu em bị bắt nạt hoặc em là người đi bắt nạt. Giáo viên giải thích với học sinh: Hoạt động này là để CM hiểu được những vấn đề mà con đang gặp phải, những mong đợi của các em với CM. Các em có thể để tên mình hoặc không trong câu chuyện của mình. Chúng tôi đảm bảo các thông tin này sẽ được bảo mật.

 Lưu ý: Giáo viên khuyến khích học sinh chia sẻ, không coi đây là hoạt động bắt buộc hoặc kỷ luật nếu học sinh không thực hiện. Sau khi các em nộp lại, giáo viên lựa chọn ra những câu chuyện phù hợp để sử dụng trong buổi họp.

Lưu ý: Khi điều hành giáo viên cần thống nhất nguyên tắc làm việc:

- Đây là buổi thảo luận nên cần CMHS đưa ra các ý kiến, quan điểm, tất cả các ý kiến đều bình đẳng và được tôn trọng.
- Giữ bí mật thông tin nếu câu chuyện của một học sinh được chia sẻ.
- Việc thảo luận là nhằm tìm hướng giúp đỡ, bảo vệ các em. Tuyệt đối không bạo lực con nếu con đã từng hoặc đang là người bị bắt nạt hoặc đi bắt nạt.
- Khuyến khích và tạo không khí thân thiện cởi mở để CMHS chủ động đưa ý kiến trong quá trình thảo luận bằng cách: Lắng nghe, đặt các câu hỏi phản hồi, không chê bai và cảm ơn khi CMHS bày tỏ quan điểm.
- Nhấn mạnh vai trò, sự giáo dục của cha mẹ trong việc giúp con phòng ngừa bị bắt nạt và trở thành người bắt nạt.

III. TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

1 Nhận diện hành vi bắt nạt

a. Đối với các trường tổ chức buổi gặp mặt CMHS tất cả các lớp trước khi họp riêng từng lớp (tại sân trường hoặc hội trường): Nhà trường mời tất cả CMHS xem một phim ngắn về bắt nạt học đường. Giảng viên nguồn hoặc hiệu trưởng điều hành hoạt động này. Bắt đầu từ bước số 1.

b. Đối với các trường không tổ chức hoạt động gặp mặt toàn bộ CMHS thì sử dụng áp phích và bắt đầu từ bước số 3 dưới đây.

Bước 1: Chiếu phim ngắn bắt nạt học đường (10')

Giáo viên phụ trách hoạt động nhắc lại dự án và nội dung của cuộc họp CMHS lần trước & mời CMHS xem phim. Giáo viên tải phim từ đường dẫn bên trên về máy tính trước buổi họp để đảm bảo chất lượng.

Bước 2: Chia sẻ quan điểm của nhà trường về “Bắt nạt học đường” (5')

- ★ Giáo viên nhắc lại khái quát nội dung của phim.
- ★ Chia sẻ thực trạng bắt nạt học đường theo nghiên cứu của Plan trong hộp thông tin số 1.
- ★ Nhà trường bày tỏ chủ trương của nhà trường trong phòng ngừa và ứng phó với BNHD, đồng thời mong muốn có sự phối hợp chặt chẽ của CMHS để giải quyết vấn đề này.
- ★ Giáo viên nhấn mạnh tầm quan trọng đối với việc thảo luận về vấn đề bắt nạt học đường và định hướng phần thảo luận tiếp theo tại lớp.

HỘP THÔNG TIN SỐ 1 - THỰC TRẠNG BẮT NẠT HỌC ĐƯỜNG

Theo nghiên cứu của Tổ chức Plan tại Việt Nam tiến hành với 559 học sinh nam nữ khối THPT & THCS tại quận Thanh Xuân, Hà Nội vào tháng 12/2013 cho thấy có 39,5% số học sinh cho rằng đã từng bị bắt nạt học đường. Có 77,8% các em học sinh đã từng chứng kiến bắt nạt và 30,8% đã từng là người đi bắt nạt.

Bước 3: Tìm hiểu hành vi bắt nạt (5')

- ★ Giáo viên treo áp phích đã được phát tại cuộc họp lần trước lên bảng, giới thiệu khái quát các hành vi Bạo lực trên cơ sở giới tại trường học. Hai buổi trước chúng ta đã trao đổi về hành vi bạo lực thể chất và bạo lực tinh thần, hôm nay chúng ta sẽ thảo luận về hành vi bắt nạt.
  - ★ Tiếp theo giáo viên đặt câu hỏi:
    - ❓ Anh chị hãy hồi tưởng lại thời mình còn đi học, các anh chị đã từng là người đi bắt nạt/người bị bắt nạt/người chứng kiến bắt nạt chưa?
    - ❓ Nếu có, hãy kể 1 lại câu chuyện/tình huống đó. Cảm giác của anh chị hồi đó như thế nào?
  - ★ Nếu không có CMHS nào đưa ý kiến, giáo viên sẽ chuyển sang phần nhận diện hành vi bắt nạt phổ biến qua việc điền phiếu thông tin.

Bước 4: Điền phiếu thông tin (5')

- ★ Giáo viên phát phiếu cho CMHS, yêu cầu họ đọc và làm phiếu trong 5', đúng 5' giáo viên yêu cầu CMHS dừng lại để thảo luận.

PHIẾU THÔNG TIN

Chào các anh/chị. Anh/chị hãy đọc 15 tình huống dưới đây, tình huống nào anh chị cho là bắt nạt hãy đánh dấu (X) vào cột “Bắt nạt”, hành vi nào không phải là hành vi bắt nạt đánh dấu “X” vào ô “Không”. Cám ơn anh chị!

Số	Tình huống	Bắt nạt	Không
1	Thường xuyên bắt bạn cho chép bài và làm bài tập về nhà.		
2	Xé áo, làm hỏng đồ dùng học tập.		
3	Gọi bạn là con heo, đen như cột nhà cháy.		
4	Không chơi, không nói chuyện với bạn vì nhà bạn nghèo hoặc bạn học dốt hoặc bạn xấu.		
5	Lấy bút vẽ bậy lên mặt, quần áo, sách vở.		
6	Té nước vào bạn.		
7	Tung tin đồn xấu trong lớp, trên facebook		
8	Tháo hơi xe.		
9	Cắt tóc bạn.		
10	Nói bí mật của bạn với cả lớp.		
11	Bôi phấn vào mặt bạn.		
12	Giấu dép, đồ dùng cá nhân, đồ dùng học tập.		
13	Không cho bạn đi nhà vệ sinh.		
14	Sai bạn phải trực nhật khi đến lượt mình.		
15	Nhắn nhiều tin đe dọa, khủng bố tinh thần, bắt đưa tiền, đưa đồ dùng học tập...		

★ Giáo viên sẽ thảo luận những câu hỏi sau:

- ❓ Có bao nhiêu tình huống là hành vi bắt nạt?
- ❓ Vì sao anh/chị cho đó là hành vi bắt nạt hoặc không phải là bắt nạt?
- ❓ Anh/chị hiểu như thế nào về hành vi bắt nạt?
- ❓ Theo các anh/chị hành vi bắt nạt này có phổ biến không?

★ Giáo viên mời một vài phụ huynh chia sẻ ý kiến sau mỗi câu hỏi, sau đó giáo viên sẽ phân tích và tổng kết, giáo viên đọc kỹ hộp thông tin số 2 và 3 cho phần tổng kết.

ĐÁP ÁN CỦA PHIẾU THÔNG TIN

Khẳng định tất cả các hành vi trên đều là bắt nạt nếu hành vi này lặp đi lặp lại nhiều lần, trẻ bị bắt nạt bị tổn thương về tinh thần và khiếp sợ trẻ bắt nạt. Trong các hành vi này:

- ☑ Trẻ bắt nạt là người có sức mạnh. Sức mạnh ở đây có thể là thể chất (to lớn, khỏe hơn hoặc có ảnh hưởng với các bạn khác)
- ☑ Trẻ bắt nạt là người yếu thế hơn: nhỏ hơn, ít bạn hơn, không tự tin ngoại hình, năng lực của mình...
- ☑ Trẻ bị bắt nạt bị tổn thương: Tự tin về bản thân, đau khổ, bị cô lập xa lánh...

Bước 5: Tổng kết (10')

- ★ Giáo viên tổng kết theo những nội dung sau:
  - ✓ Cung cấp khái niệm về hành vi bắt nạt, các dạng bắt nạt.
  - ✓ Thực trạng bắt nạt và một số câu chuyện bắt điển hình. Giáo viên cung cấp thực trạng bắt nạt trong hộp thông tin số 1 (bước 1) và chia sẻ một "câu chuyện của em" hoặc sử dụng câu chuyện mẫu dưới đây
- ★ Lưu ý: Giáo viên nhấn mạnh với CMHS, hành vi bắt nạt học đường là hành vi xảy ra giữa học sinh với học sinh. Các hành vi bạo lực xảy ra giữa học sinh với cán bộ, thầy cô giáo ở trường không được coi là bắt nạt học đường.

Câu chuyện điển hình

Chiều 10/5/2012. Sau khi tiết học cuối cùng vừa kết thúc, Minh - nam sinh lớp 5/8 của trường THCS ở thị trấn Trường An đã nhảy từ tầng 4 xuống sân trường. Minh đã được điều trị tại bệnh viện, lá lách bị dập nát phải cắt đi 1/3, tay trái của em cũng bị gãy nát, sức khỏe bị ảnh hưởng khá nặng. Đến ngày 11/5, Minh đã tiết lộ nguyên nhân tự tử: "Có mấy bạn nam trong lớp, cứ tan học là vô duyên vô cớ đến đánh em. Tuy ra tay không nặng, nhưng thường xuyên làm như vậy, nên em chán lắm!". Minh cho rằng vì mình học không giỏi, nên mới bị bạn bắt nạt như vậy. Chuyện bị bạn bắt nạt, Minh chưa từng kể lại với gia đình hay nhà trường. "Chiều qua lúc tan học, các bạn ấy lại đến đánh con, con chịu không nổi nữa, nên đã nhảy lầu"

10/2007 tòa án nhân dân TP HCM đã xử lý một vụ án hai học sinh đâm nhau mà cả hai đều học cùng lớp, một người thường xuyên bị người kia đánh, đấm, bắt nạt mà không hề vì một lý do nào cả. "Tức nước vỡ bờ", một ngày không chịu được, cậu bạn hay bị bắt nạt thủ sẵn con dao găm trong cặp, thảng tay đâm vào bụng bạn. Khi ra toà, được hỏi lý do vì sao liên tục đánh, bắt nạt bạn, nạn nhân nói khẽ: "Chỉ vì nhìn mặt thấy ghét nên đánh".

HỘP THÔNG TIN SỐ 2 - KHÁI NIỆM VÀ CÁC DẠNG BẮT NẠT HỌC ĐƯỜNG

1. Khái niệm

Bắt nạt học đường là hành vi thể hiện sức mạnh (sức mạnh về thể chất và tinh thần) để đe dọa hoặc thực hiện các hành vi làm tổn thương người khác, nhằm mục đích kiểm soát và duy trì quyền lực với người bị bắt nạt, hành vi bắt nạt không xảy ra một lần mà lặp đi lặp lại theo thời gian giữa những trẻ trong độ tuổi đến trường.

2. Đặc điểm hành vi bắt nạt

Đặc điểm 1: Trẻ bắt nạt bao giờ cũng mạnh hơn trẻ bị bắt nạt về sức mạnh về thể chất, hoặc sự vượt trội về năng lực học tập, về vị trí, vai trò tại lớp, về mối quan hệ với bạn.

Đặc điểm 2: Hành vi bắt nạt luôn xảy ra lặp đi lặp lại. Sự sợ hãi, lo lắng của trẻ bị bắt nạt khiến trẻ bắt nạt thấy mình mạnh mẽ, nhu cầu thống trị, cái tôi ở trẻ bắt nạt được thỏa mãn, khuyến khích trẻ tái diễn hành vi của mình cho đến khi nào hành vi bắt nạt chưa bị phát hiện và ngăn chặn.

Đặc điểm 3: Trẻ bị bắt nạt bị tổn hại về thể chất hoặc tinh thần, hoặc cả hai. Những tổn hại về tinh thần ảnh hưởng đến tính cách, sự phát triển nhân cách của trẻ trong tương lai.

Đặc điểm 4: Hành vi bắt nạt có thể là hành động trực tiếp hoặc gián tiếp. Trực tiếp là hành vi đối mặt giữa trẻ bắt nạt và trẻ bị bắt nạt. Ví dụ: Đe dọa, chế giễu, đánh, sai khiến... Gián tiếp là trẻ bắt nạt không面对面, và tấn công vào nhân cách, danh dự của trẻ bị bắt nạt. Ví dụ: Phao tin đồn bắt lợi, hoặc viết, vẽ bậy nhằm xúc phạm, phát tán các hình ảnh nhạy cảm, phát tán bí mật cá nhân, ghép ảnh cá nhân mang tính xúc phạm rồi phát tán...

3. Các hình thức bắt nạt học đường.

3.1. Bắt nạt về thể chất.

- Hình thức bắt nạt này chia làm 2 nhóm hành vi chính:
- 🔍 Làm đau về thể chất: Đánh, ném đồ vật vào người, bắt trực nhật lớp, bắt đeo vè nhà, không cho đi vệ sinh, bắt quỳ gối...
  - 🔍 Chiếm đoạt, hủy hoại tài sản: Trấn lột tiền, đồ trang sức, đồ dùng học tập, bắt cống nạp thường xuyên, xì lốp xe ....

3.2. Bắt nạt về tinh thần

- được chia làm 5 loại:
- 🔍 Nhóm hành vi sai khiến: Bắt làm bài tập, bắt cho nhìn bài, giật bài trong giờ kiểm tra,...
  - 🔍 Nhóm hành vi tạo cho người khác có cảm xúc nhã để làm niềm vui: Tung tin đồn, làm xấu hổ trước đám đông, đặt biệt danh xấu, bình luận khiếm nhã về ngoại hình, cách nói chuyện,...
  - 🔍 Nhóm hành vi gây cô lập: Khai trừ khỏi nhóm, không cho và cấm các bạn chơi cùng 1 bạn nào đó, không cho bạn tham gia vào các hoạt động của lớp,...
  - 🔍 Nhóm hành vi thể hiện thái độ coi thường, khinh miệt làm cho trẻ bị bắt nạt tự ti, chán nản: khinh thường bạn vì nghèo, vì học kém, vì xấu,...
  - 🔍 Bắt nạt thông qua các thiết bị công nghệ.

HỘP THÔNG TIN SỐ 3

Sự khác nhau giữa Bạo lực và Bắt nạt học đường

Bạo lực học đường

Bạo lực học đường xảy ra giữa học sinh với học sinh hoặc có thể giữa học sinh với thầy cô, nhân viên nhà trường.

Các nhóm trẻ bạo lực cân bằng về quyền lực, sẵn sàng phản kháng lại hành vi bạo lực, như cãi vã hay tranh luận, xung đột giữa các bên...

Vụ việc bạo lực thường có xu hướng không lặp lại trên cùng một nhóm học sinh cố định.

Bạo lực xuất phát từ mâu thuẫn cá nhân, và được sử dụng nhằm giải quyết mâu thuẫn giữa hai bên.

Bạo lực thường dễ thấy và được coi là sự vi phạm qui định, pháp luật, không thể chấp nhận được.

Dù có một số khác biệt nhưng giữa bắt nạt và bạo lực lại có các mối liên hệ chặt chẽ: Cả người bắt nạt và bị bắt nạt ở tuổi học sinh, đều dễ mất kiểm soát và có hành vi mang tính chất bạo lực. Cả bạo lực lẫn bắt nạt đều làm học sinh sợ hãi, lo lắng và có thể dẫn đến bỏ học.

Bắt nạt học đường

Là hành vi chỉ xảy ra giữa học sinh với học sinh.

Trẻ bắt nạt và trẻ bị bắt nạt mất cân bằng quyền lực. Trẻ bắt nạt là người mạnh hơn, có lợi thế hơn, còn trẻ bị bắt nạt yếu thế hơn, phục tùng trẻ bắt nạt.

Hành vi bắt nạt xảy ra nhiều lần, lặp đi lặp lại với một đối tượng cụ thể.

Bắt nạt xuất phát từ mong muốn kiểm soát người khác, thể hiện sức mạnh, vị trí của trẻ bắt nạt.

Bắt nạt khó thấy hơn và thường không được coi là vi phạm qui định, pháp luật, dễ bị bỏ qua.

2 Nguyên nhân của hành vi bắt nạt

Bước 1: Thảo luận xác định nguyên nhân (5')

★ Giáo viên đặt câu hỏi với CMHS:

❓ Theo anh/chị nguyên nhân nào khiến trẻ thực hiện hành vi bắt nạt?

★ Nếu không CMHS nào đưa ra ý kiến thì giáo viên sẽ ghi các ý kiến trong hộp nguyên nhân dưới đây lên bảng để CMHS lựa chọn và thảo luận. Để tiết kiệm thời gian, giáo viên chép các nguyên nhân này ra giấy chỉ việc đánh lên bảng khi đến hoạt động này.

Nguyên nhân khiến trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

- Trẻ hư
- Trẻ bướng bỉnh
- Mâu thuẫn giữa học sinh với nhau
- Trẻ muốn thể hiện sự oai phong của mình
- Thường xuyên xem phim ảnh bạo lực và game online
- Chơi với bạn xấu
- Bố mẹ không quan tâm
- Do trẻ chứng kiến bạo lực gia đình.

★ Thảo luận. Giáo viên đặt câu hỏi với CMHS:

❓ Theo anh chị đâu là nguyên nhân dẫn đến việc trẻ sử dụng hành vi bắt nạt?

❓ Vì sao anh chị cho đó là nguyên nhân?

Bước 2: Phân tích và tổng kết (10')

★ Giáo viên sẽ tổng kết nguyên nhân dựa trên hộp thông tin số 3. Tuy nhiên khi tổng kết giáo viên cần lưu ý:

- Thông thường mọi người sẽ thường đổ lỗi do trẻ bắt nạt là trẻ hư hỏng. Tuy nhiên không có trẻ nào sinh ra đã hư hỏng. Việc các em có những hành vi bắt nạt trong đó có lỗi của người lớn đã chưa có phương pháp giáo dục phù hợp.
- Khi phân tích vụ việc bắt nạt không đổ lỗi hoàn toàn cho trẻ bắt nạt.
- Các em vẫn phải chịu trách nhiệm về hành vi của mình, nhưng cần xem xét tổng thể các lý do vì sao trẻ thực hiện hành vi bắt nạt để có cách hỗ trợ, giáo dục trẻ phù hợp.
- Không dùng bạo lực để giáo dục, kỷ luật trẻ. Bạo lực chỉ càng khiến trẻ hiểu là "Khi phạm lỗi sẽ bị trừng phạt, bạo lực chính là cách giải quyết vấn đề và thể hiện sức mạnh"
- Cần quan tâm, chia sẻ, lắng nghe, tạo cơ hội để trẻ bắt nạt thay đổi hành vi.

HỘP THÔNG TIN SỐ 4 - NGUYÊN NHÂN BẮT NẠT HỌC ĐƯỜNG

Nguyên nhân trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

Để lý giải cho việc trẻ thực hiện hành vi bắt nạt thì không thể chỉ đổ lỗi cho bản thân trẻ mà cần tìm hiểu những yếu tố góp phần hình thành tính cách, hành vi bắt nạt của trẻ như "nhuần cảnh gia đình, phương pháp giáo dục của cha mẹ, môi trường sống, quan điểm sống... thì mới có thể lý giải và tìm được phương pháp tác động phù hợp.

1. Bản thân trẻ:

Trẻ bắt nạt thường hạn chế khả năng kiểm soát cảm xúc và thiếu sự cảm thông, chia sẻ với người khác. Trẻ có xu hướng mong muốn trấn áp hoặc chiếm hữu đồ vật của người khác. Trẻ không ý thức được những hậu quả của hành vi bắt nạt, cho rằng người bị bắt nạt xứng đáng bị như thế.

Trẻ hiểu sai về "Sức mạnh" và "Bạo lực". Trẻ cho rằng người mạnh là người có thể áp chế người khác bằng bạo lực. Bạo lực là cách giải quyết vấn đề và là cách thể hiện sự mạnh mẽ, oai phong và người khác sẽ kính nể mình. Với trẻ, bắt nạt là cách để được mọi người chấp nhận, để có được tình bạn, để nổi tiếng, để chứng tỏ quyền lực và ảnh hưởng của mình.

Trẻ bị bạo lực hoặc chứng kiến bạo lực hoặc thường xuyên chơi các trò chơi bạo lực nên bị ám ảnh, bị kích thích và có xu hướng áp dụng hành vi bắt nạt, bạo lực khi mình không hài lòng với người yếu thế hơn.

2. Nhà trường:

Ở trường học trẻ chứng kiến các hình thức trùng phạt thân thể của một số thầy cô giáo, của nhân viên nhà trường với học sinh.

Các hành vi bắt nạt chưa được nhận diện đầy đủ, nhiều hành vi bắt nạt vẫn được cho đó là trò đùa của trẻ nhỏ như: đặt biệt danh xấu, tẩy chay, chê bai, bình phẩm về ngoại hình... Nhà trường chưa nhận được các bằng chứng chứng minh những tổn thương đối với trẻ khi bị bắt nạt, là người bắt nạt hay chứng kiến sự việc, do đó nhà trường chưa có những quy định nghiêm khắc để ngăn chặn các hành vi bắt nạt.

3. Gia đình:

Trẻ có thể là nạn nhân hoặc chứng kiến bạo lực tại gia đình mình. Trẻ thiếu sự quan tâm của gia đình hoặc bị cha mẹ bỏ rơi, hoặc thiếu sự giám sát của cha mẹ, hoặc do cha mẹ tin tưởng vào con cái nên buông lỏng sự quản lý.

4. Môi trường sống:

Trẻ chơi cùng nhóm bạn có xu hướng hoặc có hành vi bắt nạt những người khác.

Bản thân các em cũng chứng kiến các hành vi bạo lực xảy ra trong xã hội.

Từ góc độ giới: Trẻ bị ảnh hưởng bởi những quan điểm, khuôn mẫu giới: Con trai phải thế này, con gái phải thế kia. Những bạn nào khác biệt so với những "chuẩn" này sẽ khiến trẻ khác khó chịu và mong muốn sử dụng sức mạnh để điều chỉnh các bạn theo các chuẩn mực mà trẻ được dạy là đúng.

Những yếu tố trên khiến trẻ đang nhầm tưởng bạo lực, không chế, áp đặt, điều khiển người khác là cách thể hiện sức mạnh, ảnh hưởng của mình. Do đó trẻ áp dụng điều này với những người mà trẻ có thể bắt nạt được.

3 Kỹ năng hỗ trợ con phòng ngừa bắt nạt

Bước 1: Tìm hiểu cách thức giải quyết vụ việc bắt nạt của CMHS (5')

- ★ Giáo viên đặt câu hỏi: Anh/chị thường phản ứng như thế nào khi biết con là người bị bắt bắt nạt hoặc là người bắt nạt?
- ★ Giáo viên để 1 vài CMHS đưa ý kiến, sau đó đưa ra những phản ứng của CMHS để họ quan sát (GV có thể viết sẵn ra 1 tờ giấy) và bổ sung bằng cách đặt câu hỏi. Có phải cha mẹ thường phản ứng như thế này không?

Khi con bị bắt nạt

- ✓ Tức giận và trừng phạt vì đã không nói ra câu chuyện.
- ✓ Thể hiện sự nghi ngờ “Con đã làm gì để bị bắt nạt?”
- ✓ Thể hiện sự phớt lờ “Chỉ bị chê là béo mà không giải quyết được thì sau này làm được việc gì”
- ✓ Vì con học dốt nên con bị bạn đối xử như thế là không oan.

Khi con đi bắt nạt

- ✓ Trừng phạt: Chửi mắng, đánh.
- ✓ Tra hỏi lý do.
- ✓ Bắt xin lỗi ngay tức khắc.
- ✓ Tra hỏi mà không lắng nghe. Cấm không được chơi với một số bạn.
- ✓ Đánh, mắng ngay trước mặt thầy cô, hàng xóm, bạn bè.

★ Giáo viên tiếp tục thảo luận:

- ❓ Ngoài những phản ứng này chúng ta còn có những phản ứng nào?
- ❓ Khi chúng ta hành động như này thì dẫn đến điều gì?

★ Giáo viên tổng kết: Nếu chúng ta phản ứng theo những cách này trẻ sẽ sợ hãi và không muốn chia sẻ câu chuyện với CM, nếu có chia sẻ sẽ không chia sẻ đầy đủ sự việc, điều này sẽ khiến cho việc giải quyết sự việc trở nên khó khăn hơn.

Bước 2: Những điều nên và không nên khi con là người bị bắt nạt hoặc đi bắt nạt (15')

★ Giáo viên đặt câu hỏi:

- ❓ Chúng ta nên làm gì khi phát hiện con bị bắt nạt ?
- ❓ Chúng ta nên làm gì khi phát hiện con đi bắt nạt?

★ Giáo viên để một vài CMHS chia sẻ ý kiến. Sau đó tổng kết những điều CMHS nên và không nên làm khi con là trẻ bắt nạt hoặc là người bắt nạt. Giáo viên đọc thông tin trong hộp thông tin số 5 để tổng kết.

HỘP THÔNG TIN SỐ 5 - CHA MẸ CÙNG CON ỨNG PHÓ VỚI BNHĐ

A. ĐỐI VỚI TRẺ BỊ BẮT NẠT: Dưới đây là những điều cha mẹ nên làm để giúp con phòng ngừa, ứng phó với bắt nạt học đường hoặc khi xảy ra bắt nạt học đường:

CHA MẸ KHUYÊN CON để phòng ngừa bắt nạt học đường:

- ✓ Hòa đồng với các bạn, nếu được chơi thân thiết với một nhóm bạn hoặc một vài bạn.
- ✓ Chủ động tham gia các hoạt động của lớp, trò chơi với các bạn vào giờ ra chơi. Điều này sẽ giúp trẻ kết thân với các bạn, hình thành sự tự tin.
- ✓ Hướng dẫn và cho trẻ tham gia một số môn thể thao tăng cường sức khỏe, sự tự tin.
- ✓ Đặt ra các tình huống, cùng thảo luận với trẻ cách ứng phó với tình huống đó.
- ✓ Mua cho trẻ những sách hướng dẫn kỹ năng, giá trị sống, cùng đọc và thảo luận với trẻ.
- ✓ Tránh đi đến những chỗ khuất. Nếu phải đi vào nhà vệ sinh, bãi để xe thì luôn đi cùng nhóm bạn.

CHA MẸ HƯỚNG DẪN CHO CON một số hành động khi đối diện với hành vi bắt nạt.

- ☒ Phớt lờ các hành vi bắt nạt. Bỏ đi khi đối diện với trẻ bắt nạt.
- ☒ Kêu to cho những người xung quanh nghe thấy bị bắt nạt.
- ☒ Khi đối mặt với trẻ bắt nạt, nhìn thẳng vào bạn đó và nói “Mình không chấp nhận hành vi bắt nạt”, rồi bỏ đi.
- ☒ Không thể hiện thái độ hiếu chiến, cũng không thể hiện sự yếu đuối van xin.
- ☒ Không tìm cách đánh lại trẻ bắt nạt.

CHA MẸ NÊN LÀM KHI PHÁT HIỆN con có dấu hiệu bị bắt nạt:

- ☒ Không phớt lờ sự việc, coi đó là trò trẻ con. Không quát mắng, nhận xét đánh giá ngay khi trẻ vừa bắt đầu kể chuyện.
- ☒ Không chất vấn trẻ tại sao không nói ra sự việc sớm.
- ☒ Không đổ lỗi cho trẻ.
- ☒ Không để trẻ tự giải quyết sự việc vì trẻ không thể giải quyết nếu không có sự trợ giúp của người lớn.
- ☒ Không khiêu khích, không đánh lại trẻ khác.

B. NẾU TRẺ LÀ NGƯỜI ĐI BẮT NẠT: Dưới đây là những điều cha mẹ nên làm và không nên làm khi biết con có hành vi bắt nạt trẻ khác.

CHA MẸ KHÔNG NÊN:

- ❗ Dùng bạo lực để ép trẻ nhận ngay sự việc, xin lỗi hoặc hàn gắn mối quan hệ với bạn bị bắt nạt.
- ❗ Không được lờ đi hành vi bắt nạt của trẻ.
- ❗ Không được sử dụng hình thức đánh, mắng để trừng phạt hành vi bắt nạt.

CHA MẸ NÊN LÀM:

- ☒ Yêu cầu trẻ chấm dứt ngay hành vi bắt nạt.
- ☒ Trò chuyện để tìm hiểu sự việc, liên hệ với thầy cô để nắm rõ sự việc và thảo luận về hình thức kỷ luật.
- ☒ Đưa ra hình thức kỷ luật nhưng tuyệt đối không sử dụng các biện pháp bạo lực. Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình và cho trẻ biết gia đình phải làm với gia đình bạn bị bắt nạt.
- ☒ Nói rõ với trẻ rằng bố mẹ và nhà trường sẽ theo dõi hành vi của trẻ chặt chẽ và sẽ áp dụng kỷ luật nghiêm khắc hơn nếu trẻ tái diễn hành vi.

CHA MẸ NÊN LÀM ĐỂ PHÒNG NGỪA TÁI DIỄN HÀNH VI BẮT NAT

- ☒ Phối hợp với giáo viên trong việc giám sát trẻ có tái diễn hành vi bắt nạt hay không.
- ☒ Tăng cường việc trò chuyện với trẻ, tìm hiểu suy nghĩ, những khó khăn trẻ phải đối mặt.
- ☒ Cùng trẻ đọc các tài liệu về kỹ năng sống, giá trị sống. Nếu có thể, hãy cho trẻ tham gia các khóa học ngắn về giá trị sống, kỹ năng sống.
- ☒ Yêu cầu trẻ tham gia hoạt động thể dục thể thao, hoạt động này giúp trẻ giả trí lành mạnh, giải phóng năng lượng dư thừa, không lãng phí thời gian.

Bước 3: Giới thiệu tài liệu dành cho CMHS và tổng kết (5')

★ Giáo viên sẽ phát tài liệu, giới thiệu từng phần cho CMHS.

★ Cảm ơn các cha mẹ và hẹn cuộc họp lần sau.

HỘP THÔNG TIN SỐ 6 - NHẬN DIỆN TRẺ BỊ BẮT NẠT

Các dấu hiệu cơ thể:

- ☞ Có những vết thương, hoặc thường xuyên có các vết bầm tím, trầy xước trên cơ thể.
- ☞ Thường xuyên có biểu hiện mệt mỏi, đau đầu, đau bụng, ốm, khó ngủ, hay gặp ác mộng.

Dấu hiệu về hành vi:

- ☞ Ăn mặc khác biệt: Quần áo nhem nhuốc, xộc xệch, giữa mùa hè mặc áo dài tay, cổ cài kín...
  - ☞ Sách vở, quần áo, đồ cá nhân thường bị mất hoặc bị phá hỏng. Lấy tiền của bố mẹ và có những lý do khác nhau về việc cần tiền.
  - ☞ Thường ngồi cô độc một chỗ.
- Có những hành động hủy hoại bản thân như bỏ nhà, tự làm đau..

Cảm xúc:

- ☞ Tính cách thay đổi trái ngược với tính cách thông thường của trẻ: Ít nói hơn, hay lo lắng, căng thẳng, hay cáu gắt.

Dấu hiệu nhận thức:

- ☞ Thay đổi thói quen và không hứng thú với những hoạt động mà trẻ ưa thích hàng ngày.
- ☞ Ít tham gia các hoạt động của lớp hơn.
- ☞ Bất ngờ học hành sa sút, hoặc thường bỏ giờ.
- ☞ Bị bắt nạt kéo dài, ở mức độ nghiêm trọng có thể còn thể hiện triệu chứng tuyệt vọng,
- ☞ không dám đi học, sợ trường học, ám sợ xã hội, bị sang chấn hoặc có xu hướng tự tử.

Dấu hiệu xã hội:

- ☞ Trẻ có thể buồn, e ngại, ít tiếp xúc và sợ tiếp xúc hay giao tiếp, cảm thấy khó tin tưởng người khác. Cảm giác bị cô lập.